

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Inre säkerhet | Inrikesministeriets publikationer 2021:11

Bästa praxis vid identifiering och förebyggande av hatmotiverade gärningar

Handbok för poliser och berörda aktörer

Inrikesministeriets publikationer 2021:11

Bästa praxis vid identifiering och förebyggande av hatmotiverade gärningar

Handbok för poliser och berörda aktörer

Emilia Hämäläinen

Inrikesministeriet Helsingfors 2021

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Projektet Fakta mot hat har beviljats finansiering ur EU:s program för Rättigheter, Jämlikhet och Medborgarskap. Innehållet representerar inte Europeiska kommissionens ståndpunkter eller åsikter.

Inrikesministeriet

© 2021 författare och inrikesministeriet

ISBN pdf: 978-952-324-628-7

ISSN pdf: 2490-077X

Layout: Statsrådets förvaltningsenhet, publikationsverksamheten
Helsingfors 2021

Bästa praxis vid identifiering och förebyggande av hatmotiverade gärningar Handbok för poliser och berörda aktörer

Inrikesministeriets publikationer 2021:11		Tema	Inre säkerhet
Utgivare	Inrikesministeriet		
Författare	Emilia Hämläinen		
Språk	svenska	Sidantal	33

Referat

Varje polis i Finland kommer i sitt arbete i kontakt med hatbrott och förebyggande av hatbrott. I Finland vidtas det redan nu många åtgärder för att förebygga hatbrott, och detta upplevs som viktigt också inom polisen. Organisationer som arbetar med polisen uppskattar att polisen deltar i olika tillställningar och evenemang. Detta anses också bringa polisen närmare.

I Finland är god praxis en del av den förebyggande verksamheten och riktar sig på ett mer allmänt plan till att förebygga brott och skapa goda relationer mellan olika befolkningsgrupper. Polisen kommer genom verksamheten närmare medborgarna, vilket sänker tröskeln för att ta kontakt. Polisens verksamhet bland människor på gator, vid olika tillställningar och evenemang samt i sociala medier är viktig och ger de berörda trygghet. En bekant polis gör det också möjligt att ta kontakt även i andra ärenden.

Internationellt sett görs det mycket för att förebygga hatbrott och å andra sidan för att underlätta polisens arbete med att utreda hatbrott. Samarbete med olika sammanslutningar är viktigt och möjliggör också en utvidgning av polisens kompetens i frågor som annars inte nödvändigtvis behandlas i någon större utsträckning i polisutbildningen. Kunskap bidrar till förtroende och till verksamhetens trovärdighet. Ökad förståelse garanterar också att alla blir jämlikt bemötta.

I denna handbok presenteras bästa praxis både från Finland och från andra delar av Europa. Uppgifter för rapporten samlades in av poliser som utför förebyggande arbete och av organisationer som arbetar med polisen.

Sidan 2 har uppdaterats 17.5.2021, och materialet ersätter den version som publicerats 20.4.2021

Nyckelord inre säkerhet, , hatbrott, hatpropaganda, förebyggande, polisen

ISBN PDF	978-952-324-628-7	ISSN PDF	2490-077X
-----------------	-------------------	-----------------	-----------

URN-adress <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-628-7>

Hyvät käytännöt vihatarkkojen tunnistamisessa ja ennalta estämisessä Opas poliiseille ja sidosryhmille

Sisäministeriön julkaisu 2021:11		Teema	Sisäinen turvallisuus
Julkaisija	Sisäministeriö		
Tekijä/t	Emilia Hämäläinen		
Kieli	ruotsi	Sivumäärä	33

Tiivistelmä

Viharikokset ja niiden ennalta estäminen kuuluvat jokaisen poliisin työhön Suomessa. Suomessa tehdään jo paljon toimia viharikosten ennalta estämiseksi ja se mielletään tärkeäksi myös poliisin sisällä. Poliisin kanssa toimivat järjestöt arvostavat poliisin osallistumista eri tilaisuuksiin ja tapahtumiin ja tämän katsotaan tuovan poliisia lähemmäksi.

Suomessa hyvät käytännöt ovat osa ennalta estävää toimintaa ja kohdentuvat yleisemmin rikosten ennalta estämiseen sekä hyvien väestösuhteiden luomiseen. Poliisi tulee toiminnan kautta lähemmäksi kansalaisia ja madaltaa kynnystä yhteydenotolle. Poliisin toiminta ihmisten keskuudessa niin kaduilla, erilaisissa tilaisuuksissa ja tapahtumissa kuin eri sosiaalisen median alustoilla on tärkeää ja tuo turvaa osallisille. Tuttu poliisi myös mahdollistaa yhteydenoton myös muissa asioissa.

Kansainvälisesti on paljon toimintaa viharikosten ennalta estämiseksi ja toisaalta poliisin työn helpottamiseksi viharikosten selvittämisessä. Eri yhteisöjen kanssa tehty yhteistyö on tärkeää ja sitä kautta mahdollistaa myös poliisin osaamisen laajentamisen kysymyksissä, joita ei muuten välttämättä poliisin koulutuksessa kovin laajalti käsitellä. Tieto lisää luottamusta ja toiminnan uskottavuutta. Ymmärryksen laajentuminen takaa myös yhdenvertaisen kohtaamisen kaikille.

Tämä opas pitää sisällään hyvien käytäntöjen esittelyn sekä Suomesta, että muualta Euroopasta. Raporttia varten tietoa kerättiin ennalta estävää työtä tekevilta poliiseilta, sekä poliisin kanssa toimivilta järjestöiltä.

Sivu 2 on päivitetty 17.5.2021 ja aineisto korvaa aikaisemmin, 20.4.2021 julkaistun version.

Asiasanat sisäinen turvallisuus, viharikokset, vihapuhe, ennaltaehkäisy, poliisi (organisaatiot)

ISBN PDF 978-952-324-628-7 **ISSN PDF** 2490-077X

Julkaisun osoite <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-628-7>

Good practices for identifying and preventing acts of hatred A guide for police officers and stakeholders

Publications of the Ministry of the Interior 2021:11	Subject	Internal security
Publisher	Ministry of the Interior	

Authors	Emilia Hämäläinen	Pages	33
Language	Swedish		

Abstract

Investigating and preventing hate crimes is part of every Finnish police officer's tasks. A number of measures are already in place in Finland to prevent hate crimes, and their prevention is also considered important within the police organisation. The participation of the police in various events is valued by NGOs working with them and considered to bring the police closer.

Good practices are part of preventive actions in Finland. They focus on crime prevention in more general terms and on establishing good relations between population groups. These activities bring the police closer to citizens and lower the threshold for contacting the police. Police presence among people in the street, at various events and on different social media platforms is important and enhances participants' sense of security. A familiar police officer is also easier to contact about other matters.

At the international level, numerous activities have been launched to prevent hate crimes and, on the other hand, to facilitate the efforts of the police to investigate them. Cooperation with different communities is important and makes it possible to expand the expertise of the police in matters that may otherwise not be extensively covered in police training. Information builds trust and increases the credibility of the activities. Expanding understanding also guarantees equal encounters for all.

This guide gives an overview of good practices both in Finland and other European countries. Information for this report was collected from police officers engaged in preventive work and from NGOs collaborating with the police.

Page 2 was updated on 17 May 2021 and this version replaces the previous one published on 20 April 2021.

Keywords internal security, hate crimes, hate speech, prevention, police (organisations)

ISBN PDF	978-952-324-628-7	ISSN PDF	2490-077X
-----------------	-------------------	-----------------	-----------

URN address <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-628-7>

Innehåll

1	Inledning	7
2	Termer som används	8
	Hatretorik	8
	Hatbrott	8
	Hatmotiverad gärning.....	8
	Förebyggande verksamhet.....	9
3	Datainsamling för handboken och resultat i utförd enkät	10
	3.1 Om datainsamlingen.....	10
	3.2 Enkäten	10
	3.3 Enkätens resultat.....	12
	3.3.1 Organisationerna.....	12
	3.3.2 Om svaren i enkäten	13
	Fråga 3.....	13
	Fråga 4.....	13
	Fråga 5.....	14
	Fråga 6.....	15
	Fråga 8.....	16
	Fråga 9.....	16
	3.4 Slutsatser.....	17
4	God praxis	18
	4.1 Arbete för att förebygga hatbrott i Finland, styrning av arbetet.....	18
	4.2 Kontaktpoliser i Helsingfors, Finland	19
	4.3 HEER i Helsingfors, Finland	20
	4.4 Fotpatrullering på evenemang, Finland.....	21
	4.5 Ankarverksamheten, Finland	22
	4.6 Webbutbildning om jämlikhet och möten med kunder, Finland.....	23
	4.7 Polisens verksamhet på sociala medier, Finland.....	24
	4.8 Tipslinje för hatretorik, Norge	25
	4.9 Utbildning till berörda aktörer, Norge.....	26
	4.10 Nätpolisverksamhet, Norge	27
	4.11 Utredningsgrupp för hatbrott, Sverige	28
	4.12 Utbildning om hatbrott för gruppledare, Sverige.....	29
	4.13 Medling vid hatbrott, Storbritannien.....	30
	4.14 Utbildning för poliser om sexuella minoriteter och könsminoriteter, Kroatien.....	31
	4.15 Aktionsdag mot hatretorik, Tyskland.....	32
	4.16 Roze in Blauw, Nederländerna	33

1 Inledning

Inrikesministeriet är projektpartner i projektet Fakta mot hat, ett projekt som pågår vid justitieministeriet. Målet med projektet är att effektivisera arbetet mot hatbrott och hatretorik. En av åtgärderna i projektet består i att öka samarbetet mellan polisen och minoriteterna och att identifiera god praxis för förebyggande av hatretorik och hatmotiverade gärningar. Projektet syftar också till att stärka olika aktörers förutsättningar att bekämpa hatbrott och hatretorik på lokal nivå. Den lokala polisens arbete ska utvecklas genom att kartlägga och testa olika metoder för att bygga förtroende mellan polisen och minoritetsgrupperna. Åtgärderna stödjer genomförandet av polisens förebyggande strategi på lokal nivå.

Projektet genomför målen i både regeringsprogrammet för Marins regering och i ENSKA, Polisens strategi för förebyggande arbete. Arbetet i projektet har styrts av bland annat regeringsprogrammets konstaterande att det krävs en minskning av ojämlikheten och ett väl fungerande civilsamhälle i vilket man tar tag i marginalisering och hatretorik. Ett av målen i regeringsprogrammet är också att främja en systematisk uppföljning av läget kring diskriminering och hatbrott nationellt och internationellt.

Enligt polisens strategi för förebyggande arbete fortsätter polisen sitt arbete med att motarbeta olaglig hatretorik och hatbrott med beaktande av de goda erfarenheterna av de effektiviserande åtgärder som sattes in 2017. Syftet är att öka polisens kunskaper och förståelse av hatbrottens särdrag och deras påverkan på offren, de grupper som offren representerar och samhället i stort.

För handboken samlades information in på olika sätt. För att få information på nationell nivå genomfördes en enkätundersökning både bland poliser som utför förebyggande arbete och i organisationer som arbetar tillsammans med polisen i Finland. Resultatet visade att det redan nu bedrivs mycket förebyggande arbete kring hatbrott och att det räknas som en del av den förebyggande verksamheten. På internationell nivå gjordes en kartläggning av god praxis i olika europeiska länder med hjälp av olika källor. Det finns en hel del goda metoder, metoder som man kanske inte skulle kunna införa direkt i varje stat, men som man kunde lära sig av.

Till slut citerar vi en konstapel som utför förebyggande arbete. I enkäten gav hen en fin beskrivning av det förebyggande arbetets natur: "Vårt huvudsakliga arbete är att förebygga. Om vi får tips om någon aktivitet av detta slag, försöker vi ingripa i förväg och förhindra eventuella hatmotiverade gärningar".

2 Termer som används

Hatretorik

I denna handbok avses med hatretorik kränkande eller hotfull kommunikation eller andra uttryck som bottnar i intolerans eller fientlighet mot en nationell, religiös, etnisk eller motsvarande grupp (t.ex. personer med funktionsnedsättning och sexuella minoriteter) eller mot en person som tillhör en sådan grupp. Hatretorik kan utgöra ett brott enligt strafflagen eller trakasserier som förbjuds i diskrimineringslagen eller i lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män.

Hatbrott

Inom finsk straffrätt avses med hatbrott en gärning som uppfyller ett visst brottsrekvisit och som riktar sig mot en person, en grupp, någons egendom, en institution eller en representant för dessa och vars motiv utgörs av fördomar eller fientlighet mot exempelvis offrets antagna eller faktiska ras, hudfärg, härkomst, nationella eller etniska ursprung, religion eller övertygelse, sexuella läggning, funktionsnedsättning, könsidentitet eller könsuttryck.

Hatmotiverad gärning

Hatmotiverad gärning är ett överbegrepp som innefattar hatretorik och hatbrott samt gärningar som är motiverade av hat men inte i sig uppfyller något rekvisit för brott. Detta är en mer omfattande term än hatbrott och hatretorik. Det finns många gärningar som kan vara motiverade av hat men som inte direkt uppfyller något brottsrekvisit. En hatmotiverad gärning är en gärning som motiveras av fördomar eller fientlighet mot en viss grupp som kräver skydd eller mot en viss egenskap, men som inte i sig nödvändigtvis uppfyller något brottsrekvisit.

Förebyggande verksamhet

Förebyggande verksamhet ingår i polisens uppgifter enligt lag. Den syftar till att upprätthålla samhällets och människornas säkerhet, trygghetskänslan och förtroendet för polisen genom att i ett tidigt skede ingripa i sådana händelser och sådan utveckling som äventyrar säkerheten. Den förebyggande verksamheten är också ekonomiskt lönsam, eftersom det uppstår stora kostnader för att avhjälpa skador orsakade av brott och störningar och för att ställa de skyldiga till svars för sina gärningar. Brott och störningar försvagar trygghetskänslan. Ett samhälle där invånarna känner sig trygga är ett framgångsrikt samhälle. (ENSKA Polisens strategi för förebyggande arbete 2019 – 2023, Inrikesministeriets publikationer 2019:12)

3 Datainsamling för handboken och resultat i utförd enkät

3.1 Om datainsamlingen

I projektet samlades information om god praxis in med hjälp av en enkät i Webropol-tjänsten. Dessutom satte man sig in i det arbete som utförs i Finland och på andra håll i Europa för att förebygga och utreda hatmotiverade gärningar. Enkäten gav en bra bild av läget i fråga om de förebyggande åtgärderna i Finland när det gäller hatmotiverade gärningar, och den styrde också utarbetandet av denna handbok.

Enkäten genomfördes på nätet och skickades till alla poliser som utför förebyggande arbete och till några organisationer som samarbetar med polisen. Ett stort antal poliser besvarade enkäten. Mer än 60 poliser som på heltid utför förebyggande arbete svarade. Detta gav en heltäckande bild av nuläget i arbetet och av de metoder som används i distrikten för att förhindra hatmotiverade gärningar. Antalet organisationsaktörer som besvarade enkäten var litet, varför inga slutsatser kan dras utifrån deras svar.

Information samlades också in om god praxis i olika europeiska länder. Den europeiska poliskulturen stöder utbyte av information om praxis och öppen dialog. Till exempel Sverige och Norge gör redan mycket för att förhindra hatmotiverade gärningar och har specialiserade grupper för detta arbete. Informationen från dessa länder gav en god uppfattning om vad som kunde göras även i Finland, eftersom de har en kultur och lagstiftning som i hög grad överensstämmer med vår lagstiftning. I undersökningen skiljde sig Storbritannien ut med sina olika metoder – där utförs redan mycket arbete av olika aktörer.

Såväl polisen som organisationer arbetar mot hatmotiverade gärningar, och lagstiftningen stöder myndigheterna i deras uppgift. Det finns många bra projekt runtom i Europa, men med tanke på kontinuiteten vore det bra att inkludera projekten i de permanenta strukturerna, vilket också skulle göra arbetet mer resultatrikt.

3.2 Enkäten

Enkäten genomfördes i tjänsten Webropol och skickades till alla Finlands poliser som utför förebyggande arbete. Dessutom skickades den till organisationer som arbetar med ämnet för att få en jämförande bild av dessa aktörers uppfattning om polisens arbete för att förhindra hatmotiverade gärningar i Finland. Polisernas svarsfrekvens var god. Det finns

ingen information om hur många poliser som utför förebyggande arbete, men det kom in många svar från alla polisinsrättningar.

Enkäten gav information om den goda praxis som redan används i polisinsrättningarna och möjliggjorde en bedömning av vad som behövs för att ytterligare förbättra situationen. Syftet med enkäten var också att på allmän nivå ta reda på om det finns något annat som kan göras för att förhindra hatmotiverade gärningar.

Följande frågor ställdes till poliserna:

1. Din egen organisation
2. Hur länge har du arbetat med dessa arbetsfrågor?
3. Hur ofta får du kännedom om hatmotiverade gärningar som riktats mot någon kund eller någon i en intressegrupp?
4. Vidtar din organisation åtgärder för att förhindra hatmotiverade gärningar?
5. Vad riktar sig gärningarna i allmänhet mot?
6. Vilken god praxis finns i din organisation för utveckling av goda relationer med minoritetsgrupper?
7. Med vilka grupper har din organisation utvecklat samarbete?
8. Vilken god praxis har din organisation för att förhindra hatmotiverade gärningar?
9. Vilka åtgärder anser du att din organisation bör vidta för att förhindra hatmotiverade gärningar?
10. Har du stött på annan god praxis för att förhindra hatmotiverade gärningar än den du redan nämnt?
11. Och vilka åtgärder kunde man generellt vidta för att minska hatmotiverade gärningar?
12. Finns det något annat du vill säga om ämnet?

Följande frågor ställdes till organisationerna:

1. Inom vilken polisinsrättnings område är du verksam?
2. Hur länge har du arbetat med dessa arbetsfrågor?
3. Hur ofta får du kännedom om hatmotiverade gärningar som riktats mot dina kunder eller intressegrupper?
4. Vilken minoritetsgrupp riktar sig gärningarna i allmänhet mot?
5. Vilken god praxis har polisen i ditt område för utveckling av goda relationer med minoritetsgrupper?
6. Vilken god praxis har polisen i ditt område för att förhindra hatmotiverade gärningar?
7. Vilka åtgärder anser din organisation att polisen bör vidta för att förhindra hatmotiverade gärningar?

8. Har du stött på annan god praxis för att förhindra hatmotiverade gärningar än de du redan nämnt?
9. Och vilka åtgärder kunde man generellt vidta för att minska hatmotiverade gärningar?
10. Finns det något annat du vill säga om ämnet?
11. I vilken organisation arbetar du (ej obligatorisk)?

3.3 Enkätens resultat

Polisernas svarsfrekvens var god. Före utsatt tid hade mer än 60 poliser besvarat enkäten, vilket är en hög andel av de poliser som har förebyggande arbete som huvudsakligt arbete. Svar kom in från många polisinsättningar från olika delar i landet.

Av polisernas svar framgår att man redan nu arbetar på många olika sätt. Hatmotiverade gärningar nämndes inte som något särskilt område inom det förebyggande arbetet utan ingripandet i dessa gärningar betraktades som en del av det förebyggande arbetet. Svaren visade att poliserna var stolta över sitt arbete och att det för arbetet väljs personer som verkligen vill utföra det. Under de senaste åren har det förebyggande arbetet utvecklats i Finland och dess strukturer börjar vara etablerade. Dessutom har alla polisinsättningar tilldelats resurser för arbetet.

I båda respondentgrupperna var det en sak som lyftes fram mer än alla andra: poliser måste röra sig bland människor (kallas nedan fotpatrullering). Poliser som utför förebyggande arbete fotpatrullerar på evenemang, offentliga platser och andra platser. Detta ansågs skapa säkerhet, men också föra polisen närmare människor. Poliserna blev lättare att närma sig och känna igen, och det är också lättare att kontakta en bekant polis.

3.3.1 Organisationerna

Organisationernas svarsfrekvens var inte hög, så det är inte ändamålsenligt att göra en numerisk sammanfattning av deras svar. Bland de verbala svaren hittades emellertid exempel på god praxis, och dessa har beaktats vid sammanställning av handboken.

Organisationerna lyfte särskilt fram vikten av att det finns en dialog med polisen och att poliser fotpatrullerar på evenemang. De önskade att poliserna ska ges mer utbildning om olika minoritetsgrupper. Dessutom ansåg de att polisernas kunskaper och färdigheter i ämnet behöver ökas. Enligt svaren skulle detta öka polisernas förståelse och å andra sidan underlätta interaktionen med representanter för minoriteter.

3.3.2 Om svaren i enkäten

Svaren presenteras nedan på allmän nivå. Längre fram i handboken behandlas mer ingående några exempel på god praxis som kom fram även i enkäten.

Fråga 3

Hur ofta får du kännedom om hatmotiverade gärningar som riktats mot någon kund eller någon i en intressegrupp?

Hälften av respondenterna svarade att de ibland stött på hatmotiverade gärningar. En del av dem rapporterade att de stött på sådana fall till och med varje vecka. Många hade stött på hatmotiverade gärningar, men enligt enkäten hade nästan en femtedel inte alls stött på några sådana.

Tabell 1. Hur ofta får du kännedom om hatmotiverade gärningar som riktats mot någon kund eller någon i en intressegrupp? Antal respondenter: 66

	n	Procent
dagligen	0	0%
varje vecka	11	16,66%
varje månad	11	16,67%
ibland	33	50%
har inte kännedom om sådana fall	11	16,67%

Fråga 4

Vidtar din organisation åtgärder för att förhindra hatmotiverade gärningar?

Majoriteten av respondenterna identifierade åtgärder som den egna organisationen vidtar för att förhindra hatmotiverade gärningar, men en tredjedel kunde inte svara på frågan. Den sannolika förklaringen till detta är att det arbete som redan utförts inte uppfattas vara inriktat särskilt på att förhindra dessa gärningar, även om detta arbete utförs dagligen.

Tabell 2. Vidtar din organisation åtgärder för att förhindra hatmotiverade gärningar? Antal respondenter: 66

	n	Procent
ja	44	66,67%
nej	4	6,06%
vet inte	18	27,27%

Fråga 5

Vad riktar sig gärningarna i allmänhet mot?

Största delen av respondenterna uppgav att de hatmotiverade gärningar som de stött på i sitt arbete hade gällt hudfärg, etnisk bakgrund eller nationell bakgrund. Enligt en utredning som gällde hatbrottslighet som kommit till polisens kännedom i Finland och som utfördes 2019 var de flesta av anmälningarna om misstänkta hatbrott (72,3 %) kopplade till fördomar eller fientlighet relaterade till etnisk eller nationell bakgrund. Polisens erfarenheter motsvarar således siffran i denna utredning. (Rauta, Jenita: Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa 2019 Poliisiammattikorkeakoulun katsauksia 2020).

Svaret på frågan "något annat, vad?" var vanligen "mot alla ovan nämnda".

Tabell 3. Till vilken minoritetsgrupp riktar sig gärningarna i allmänhet mot? Antal respondenter: 63

	n	Procent
seksuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck	3	4,76%
hudfärg, etnisk eller nationell bakgrund	50	79,37%
religion eller övertygelse	2	3,17%
funktionedsättning	1	1,59%
något annat	7	11,11%

Fråga 6

Vilken god praxis finns i din organisation för utveckling av goda relationer med minoritetsgrupper?

I svaren beskrevs olika åtgärder som ingår i polisens förebyggande verksamhet. Det ansågs viktigt att skapa kontakter med minoritetsgrupper och att besöka skolor, mottagningscentraler och evenemang. Även regionala nätverk och vikten av kommunikation nämndes. Svaren visade att polisen redan nu använder ett brett spektrum av åtgärder inom det förebyggande arbetet.

Utvalda svar:

- Arbete med berörda aktörer inom det förebyggande arbetet för att skapa kontakter med minoritetsaktörerna i området
- Diskussioner med romerna i området för att hjälpa romer som riskerar att bli marginaliserade och hamna i en brottscykel
- Nätverkande med olika berörda aktörer
- Utbildning om hatbrott till representanter för minoriteter och minoritetsaktörer i området
- Utbildning om hatbrott i områdets läroanstalter
- Polisens synlighet och tillgänglighet på sociala medier
- Samarbete med organisationsaktörer samt vägledning och rådgivning till dem
- Samarbete med mottagningscentraler
- Mänskliga möten med människor utan polisens auktoritära roll
- Interaktion med människor, råd och vägledning i olika situationer
- Deltagande i arbetsgruppsarbete med minoritetsaktörer
- Verksamhet av projektnatur med berörda aktörer för att förbättra minoriternas situation och öka jämlikheten
- Kontakter med minoritetsaktörer för att öka förtroendet och förbättra informationsspridningen.

Fråga 8

Vilken god praxis har din organisation för att förhindra hatmotiverade gärningar?

I svaren nämndes utöver polisens egen verksamhet även samarbetspartnerns betydelse. Samarbetet med Brottsofferjouren och medlingen ansågs vara en väsentlig del av polisens verksamhet i fråga om hatmotiverade gärningar. Att förhindra gärningar i förväg och att ingripa med låg tröskel i fall ansågs vara viktigt.

- Polisens förebyggande verksamhet i samband med demonstrationer
- Ingripande med låg tröskel i hatmotiverade gärningar eller relaterade fenomen som polisen fått kännedom om
- Samarbete och polisens närvaro med minoritetsaktörer till exempel i samband med olika evenemang
- Möten där olika parter diskuterar för att öka förståelsen och toleransen
- Samarbete med berörda aktörer för att undanröja och ingripa i hatretorik och polarisering.

Fråga 9

Vilka åtgärder anser du att din organisation bör vidta för att förhindra hatmotiverade gärningar?

I svaren nämndes vikten av samarbete. Man önskade samarbete dels på nationell nivå i form av information, dels i arbete som polisen och kommunen gör gemensamt för att förhindra gärningar. En öppen diskussion önskades även om svåra ämnen och å andra sidan utbildning till polisen.

- Mer utbildning om ämnet
- Arbete för att öka människors medvetenhet med hjälp av sociala medier och därmed öka toleransen
- Samarbete mellan polisen och aktörer i kommunerna/städerna i arbetet för att förhindra hatmotiverade gärningar och öka jämlikheten
- Mera diskussioner mellan polisen och potentiella gärningsmän
- Polisens synlighet vid olika evenemang och demonstrationer
- Förbättrat samarbete och bättre identifiering av regionala aktörer
- Utbildning om hatbrott för poliserna
- Samarbete med organisationer för att bemöta förövare av hatbrott.

3.4 Slutsatser

Enkäten riktades till poliser som utför förebyggande arbete. Denna målgrupp har i princip redan grundläggande kunskaper om vad hatmotiverade gärningar är och vilka åtgärder som görs för att förhindra dem och vad som bör göras. Svaren visade att respondenterna visste vad saken gäller och att åtgärder genomförs runtom i landet. Det förebyggande arbetet ses som en helhet snarare än som relaterat till ett enskilt fenomen. Regionalt samarbete och öppen interaktion ansågs viktiga. Att det finns behov av utbildning framgick också av svaren.

En målsättning med polisens förebyggande arbete är att stärka människors förtroende för polisen. I detta arbete för att bygga förtroende ska de olika gruppernas behov och särdrag beaktas. På detta svarar polisen genom att vara närvarande i sitt eget område och att se till att alla väsentliga grupper nås jämlikt. Respondenterna ansåg också att det är viktigt att polisen fotpatrullerar på evenemang. Både poliserna och de organisationer som besvarade enkäten ansåg det vara viktigt att polisen rör sig på platser där människor rör sig. Då blir poliserna bekanta, vilket sänker tröskeln för att kontakta polisen när det finns frågor eller behov av att anmäla ett brott. Detsamma gäller närvaron på sociala medier. När polisen har ett ansikte är tröskeln för att ta kontakt lägre. I synnerhet unga tillbringar mycket tid på sociala medier och det är viktigt att också polisen finns där.

Ett av målen med polisens förebyggande arbete är att upprätthålla och stärka människors säkerhet och trygghetskänsla. Polisens närvaro på platser där människor rör sig kan påverka känslan av säkerhet. I verksamheten ska man ta hänsyn till att människor bör bemötas jämlikt och att de olika befolkningsgrupperna har särskilda behov. I de flesta polisinsättningar fokuserar det förebyggande arbetet på många olika fenomen samtidigt, inte bara ett i taget. Trots detta är det viktigt att också enskilda fenomen beaktas tillräckligt såväl i verksamheten som i kommunikationen och att man tar tag i dem på ett effektivt sätt och vid rätt tidpunkt med de metoder som är lämpligast för fenomenet.

4 God praxis

4.1 Arbete för att förebygga hatbrott i Finland, styrning av arbetet

I Finland styrs polisens förebyggande arbete av ENSKA, polisens strategi för förebyggande arbete. Förebyggande verksamhet ingår i polisens uppgifter enligt lag. Den syftar till att upprätthålla samhällets och människornas säkerhet, trygghetskänslan och förtroendet för polisen genom att i ett tidigt skede ingripa i sådana händelser och sådan utveckling som äventyrar säkerheten. I en framgångsrik och effektiv förebyggande verksamhet har strategisk styrning, ett konsekvent ledarskap och ett ledarskap som skapar förutsättningar för den förebyggande verksamheten en viktig roll på organisationens alla nivåer. (ENSKA Polisens strategi för förebyggande arbete 2019–2023, Inrikesministeriets publikationer 2019:12)

Strategin för förebyggande arbete sätter bland annat följande mål för arbetet:

Det förebyggande arbetet minskar enskilda människors och hela samhällets ekonomiska och mänskliga kostnader på grund av brott och störningar som försvagar säkerheten. I samband med detta identifierar polisen behoven hos minoritetsgrupperna och tar hänsyn till dem i det förebyggande arbetet. Ungdomarna i dessa grupper berättar mer sällan än andra för vuxna eller myndigheter att de blivit offer för ett brott, och det är därför viktigt att skapa goda befolkningsrelationer och att identifiera regionala aktörer. På detta sätt kan också tröskeln för rapportering av hatbrott sänkas.

Enligt undersökningar är synliga minoriteter oftare än andra föremål för hatbrott. Polisen bör sprida information om hatbrott och om hur de som misstänker att de blivit utsatta för ett hatbrott ska agera. Polisen bör fortsätta sitt arbete med att bekämpa hatretorik och hatbrott och då beakta de goda erfarenheter som man fick av de effektivare åtgärderna 2017.

I det följande presenteras god och välfungerande förebyggande praxis som används inom polisen i Finland och på andra håll i Europa.

4.2 Kontaktpoliser i Helsingfors, Finland

Land: Finland

Verksamhet: Kontaktpoliser

Genomförare: Enheten för förebyggande verksamhet vid Helsingfors polisinrättning

Varför detta är god praxis: Kontaktpolisen utgör en länk mellan polisen å ena sidan och myndigheterna och olika gemenskaper å andra sidan, sänker tröskeln för att ta kontakt och fungerar som en kanal för öppen informationsspridning.

Verksamheten med kontaktpoliser började i Helsingfors efter att man insett att det faktum att polisen inte fått kännedom om några bekymmer bland minoritetsgrupperna inte betydde att det inte fanns bekymmer. Det betydde bara att dessa inte vågade eller visste hur de skulle informera polisen om sina bekymmer. Som ett resultat av denna insikt började polisen bygga upp interaktion och relationer med minoritetsaktörer. Detta begränsade sig inte till människor med olika språkliga och kulturella bakgrund utan också till ungdomar och till grupper på ideologiska ytterkanter.

Att bygga förtroende är en nyckelfråga när man ska inleda en dialog och sprida information. Därigenom blir det möjligt att erbjuda nödvändiga tjänster och föra en öppen dialog. Att bygga förtroende tar lång tid, men när det väl finns kan inte små utmaningar på vägen rasera det. Genom en förtroendefull relation kan man få information om bland annat djupare liggande hat och de erfarenheter som orsakat det. Det blir möjligt att förhindra uppkomsten av "frontlinjer" genom vilka målgruppen försvarar sina ställningstaganden.

Det viktigaste i kontaktpolisarbetet är att kontaktpoliserna själva aktivt försöker interagera med olika befolkningsgrupper, till exempel minoriteter, och skapa interaktion och därigenom förtroende. Målet bör vara att polisen ska hjälpa till att lösa de problem som polisen har ansvar för att lösa.

Många som har en annan språklig och kulturell bakgrund har lågt förtroende för polisen och är mottagliga för desinformation. Som ett resultat av detta kan hat och frustration i något skede resultera i störande beteende. En bekant myndighet svarar på denna utmaning och kan delta i diskussioner. Gemenskaperna diskuterar på sitt eget modersmål, men en egen bekant, tillförlitlig polis kan utgöra ett stöd i diskussionerna. Personer som man litar på i den egna befolkningsgruppen hjälper till med de språkliga utmaningarna. Samma mekanismer fungerar oberoende av på vilken ytterkant personerna befinner sig ideologiskt.

4.3 HEER i Helsingfors, Finland

Land: Finland

Verksamhet: Helsingforspolisens förebyggande verksamhet, HEER-gruppen

Genomförare: Enheten för förebyggande verksamhet vid Helsingfors polisinrättning

Varför detta är god praxis: HEER kombinerar polisens verksamhet på internetplattformar och närvaron bland människor och möjliggör också ett varierat arbete med kunder.

Syftet med HEER-grupperna inom Helsingforspolisens förebyggande verksamhet är att i enlighet med en problemlösningsmodell identifiera och lösa lokala säkerhetsproblem och problem bland unga som reagerar genom brottslighet och som riskerar att bli marginaliserade. HEER arbetar på ett kundorienterat sätt med kunder vars säkerhetsproblem kräver en övergripande lösning, en lösning som förutsätter ett bredare angreppssätt än i den traditionella polisverksamheten eller ett multiprofessionellt arbetsgrepp. Till dessa problem hör exempelvis säkerhetsutmaningar som olika minoriteter upplever eller ungdomar som riskerar att bli marginaliserade.

Målen kan nås om det finns öppna, aktiva och förtroendefulla relationer med gemenskaperna och om polisen har kännedom om verksamhetsmiljön och identifierar de fenomen som påverkar säkerheten i miljön. I arbetet med att identifiera och lösa säkerhetsproblem involverar polisen andra aktörer.

I HEER kombineras den traditionella närpolisverksamheten med närpolisverksamheten i dess senaste form på sociala medier. Poliserna i gruppen patrullerar alltså både på gator och på webben. I HEER:s arbete är det frågan om att de kontakter som uppstår på webben eller på gatan förädlas i båda riktningarna. Den nya tekniken har börjat användas i upprätthållandet av kontakter och å andra sidan för att sänka tröskeln för kontakter, i synnerhet i arbetet med ungdomar.

I HEER:s ideologi är den så kallade hybridmodellen det enda fungerande sättet. Poliserna kan träffa kunden med hänsyn till dennes perspektiv där det är lämpligast; poliserna anpassar sig efter behovet för att uppnå bästa resultat. HEER:s grupper arbetar både med unga och med personer som har olika språkliga och kulturella bakgrunder. Målet är att i vardagen ge kunderna en känsla av att det finns någon man kan fråga och vända sig till.

4.4 Fotpatrullering på evenemang, Finland

Land: Finland

Verksamhet: Poliser som utför förebyggande arbete fotpatrullerar på evenemang

Genomförare: Polisinrättningar

Varför detta är god praxis: Fotpatrullering på evenemang gör att polisen kommer människor närmare och blir lättare att kontakta. Dessutom sänks tröskeln för att tala med dem.

En god praxis i Finland är att poliser i uniform fotpatrullerar på evenemang i det egna området. Då blir polisen lätt att närma sig och öppen för möten med medborgarna. När poliserna befinner sig utanför patrullbilen blir tröskeln för att tala med dem lägre. Då förmedlas viktig information till polisen och från polisen till medborgarna.

Även de som besvarade enkäten riktad till organisationer som samverkar med polisen ansåg att denna verksamhet är en god praxis. Verksamheten ansågs skapa säkerhet och föra polisen närmare människor. Respondenterna ansåg att polisen blev lättare att närma sig och identifiera, vilket också sänkte tröskeln för att kontakta polisen.

Polisens fysiska närvaro inverkar lugnande på situationer och hjälper också till att förhindra eventuella problem. Om polisen inte sitter i bilen utan rör sig bland människor leder det också till att medborgarna kommer för att prata med polisen och berätta om sina angelägenheter. På detta sätt får polisen mycket värdefull information om vad som händer i området.

Polisens närvaro är särskilt värdefull på evenemang och sammankomster för ungdomar. En ung person som talat med en polis kan också närma sig polisen till exempel på sociala medier och där berätta om sina bekymmer. Att tröskeln är låg för ingripanden på evenemang innebär å andra sidan att det blir lättare att ta itu med problem som håller på att växa fram. Det blir möjligt att reagera snabbt och förhindra situationer i sin linda.

Polisens närvaro på olika minoriteters evenemang ger deltagarna trygghet. Även tröskeln för att ta kontakt sänks när en polis är bekant till utseendet och som person. Man vänder sig hellre till en bekant polis med sina problem, eftersom tröskeln då är lägre att be om hjälp eller råd.

4.5 Ankarverksamheten, Finland

Land: Finland

Verksamhet: Ankarverksamhet

Genomförare: Inrikesministeriet tillsammans med Polisstyrelsen och polisinspektionerna

Har genomförts: Från ingången av 2000

Varför detta är god praxis: Ankarverksamheten är ett multiprofessionellt arbete. Genom att tillämpa principen om att tillhandahålla alla tjänster över en disk kan många olika myndigheter bedöma en kunds situation och ingripa i livsutmaningar i rätt tid.

Mer information: www.ankkuritoiminta.fi

I ett Ankarteam arbetar experter från fyra olika sektorer: polisen, socialväsendet, hälso- och sjukvården och ungdomsväsendet. De som arbetar inom Ankarverksamheten har en god uppfattning om de lokala utmaningarna och om nya fenomen som observeras i området. De representerar olika organisationer, så de har ett mångsidigt kunnande och verktyg för att lösa olika problem.

Syftet med Ankarverksamheten är att med låg tröskel ta itu med problem som uppstått. Medlemmarna i Ankarteamet får inom sina organisationer information om läget och händelserna i sina områden och kan därmed ingripa snabbt om problem uppstår. Teamen har också bildat nätverk i sina områden, vilket säkerställer en smidig delning av information med alla som arbetar med unga. Detta innebär att det blir möjligt att ingripa när nya situationer uppkommer.

De som är involverade i verksamheten kan också tillsammans med olika läroanstalter fungera som brobyggare mellan parter. Tillsammans med andra aktörer kan verksamheten också utvidgas till fritiden. Om en gärning beror på fördomar kan den mest konstruktiva lösningen vara att de inblandade diskuterar saken och lyssnar på varandra. Ankaret arbetar också tillsammans med medlingsbyråerna, och då kan också medling ingå som en dimension i hanteringen av ärenden.

4.6 Webbutbildning om jämlikhet och möten med kunder, Finland

Land: Finland

Verksamhet: Webbutbildning för poliser

Genomförare: Inrikesministeriet tillsammans med Polisyrkeshögskolan och Polisstyrelsen

Har genomförts: År 2021, strävan är att den ska integreras i polisens utbildning för grundexamen

Varför detta är god praxis: Genom utbildning på webben är det möjligt att ge en betydligt större grupp samma information på en gång än genom andra former av utbildning. En webbutbildning når också de som inte annars har deltagit i utbildningar i ämnet.

I projektet Fakta mot hat ordnades en webbutbildning om jämlikhetsfrågor. Utbildningen var obligatorisk för alla poliser och för civilpersonalen vid polisinrättningarna. Syftet med utbildningen är att ge deltagarnas en bättre förståelse av jämlikhet, hatbrottslighet och minoriteter. Även polisens värderingar och etiska riktlinjer behandlas, liksom hur dessa frågor ska tillämpas i det dagliga arbetet. Syftet är också att sänka tröskeln för kommunikation med minoriteter och att stödja polisen i arbetet med minoriteter.

Genom utbildningen vill man också betona vikten av professionalitet i polisens arbete oberoende av kundens bakgrund. Utbildningen genomförs genom att sammankoppla information om lagstiftningen och dess betydelse för det dagliga arbetet med de föreskrifter som ligger bakom detta och som myndigheterna ska iaktta. Om det behövs kan utbildningen också modifieras så att den kan användas av andra som behöver informationen i sitt arbete.

Följande helheter behandlas under utbildningen: professionalitet, polisens värderingar och etiska koder, diskrimineringslagen och dess bestämmelse om att främja likabehandling samt hatbrott och hatretorik. Efter utbildningen vet de studerande hur de mer effektivt kan främja likabehandling i sitt arbete, de förstår hur stereotyper och skillnader mellan människor påverkar i samhället och i det egna arbetet, de förstår och kan på sin arbetsplats förklara varför likabehandling inte är en åsiktsfråga och de kan effektivare identifiera hatbrott och indikatorerna för dem.

4.7 Polisens verksamhet på sociala medier, Finland

Land: Finland

Verksamhet: Nätpoliser

Plattformer där de arbetar: Facebook, Twitter, Instagram, Snap Chat, Tik Tok

Varför detta är god praxis: Allt fler aktiviteter flyttar till nätet och de sociala mediekana- lerna. Det är bra om polisen befinner sig där medborgarna tillbringar mycket tid.

I Finland vill polisen vara närvarande och öka interaktionen – polisen gör detta också i den virtuella världen. Nätpolisverksamheten utgör en del av polisens förebyggande verksam- het. Nätpoliserna deltar också i undersökningar av brott och informerar om viktiga och aktuella frågor. Nätpolisverksamheten syftar också till att sänka tröskeln för att kontakta polisen.

På sociala medier arbetar poliser både på organisationsnivå och via enskilda arbetstaga- res profiler. Via polisinrättningarnas profiler ges medborgarna mycket information och tips. Profiler med konstaplarnas egna namn och foton agerar mer i rollen som virtuell när- polis. Varje konstapel får sköta sin profil på sitt eget sätt, men måste följa Polisstyrelsens anvisningar för sociala medier. Konstaplarna arbetar på den plattform som är lämpligast med tanke på deras befattningsbeskrivning. Av alla polisens profiler ska det framgå att det handlar om en polis, och det ska också anges inom vilket område de arbetar och vilka uppgifter de har.

Poliser som arbetar på sociala medier ger råd, delar information på sina egna kanaler och svarar medborgare som tar kontakt. Erfarenheterna har visat att det är till nytta att an- vända sociala medier, särskilt i arbetet med ungdomar. Ungdomar tillbringar en stor del av sin tid på sociala medier, så för dem är det naturligt att där kontakta polisen och ställa frågor om sådant som sysselsätter deras tankar.

Polisens arbete på sociala medier stöder också annat arbete som utförs bland människor och i möten i olika situationer. Det är lättare att även utanför de sociala medierna närma sig en polis som man blivit bekant med på sociala medier. Å andra sidan är det lättare att mötas på sociala medier efter att först ha träffats i den reella världen. Tröskeln för anmäl- ningar är lägre om man kan kontakta en bekant polis, och det är lättare att bygga förtro- ende. Polisens närvaro på olika kanaler och forum även på nätet har också en positiv inver- kan på tonen i diskussionen. Det synliga polisarbetet på nätet ska i likhet med arbetet på andra platser förebygga brott.

4.8 Tipslinje för hatretorik, Norge

Land: Norge

Verksamhet: Tipslinje för hatretorik

Genomförare: Polisen

Varför detta är god praxis: Tipsen kan skickas anonymt, vilket sänker tröskeln för anmälningar. Detta i sin tur ökar sannolikheten för att anmälningar görs, och det blir möjligt att ingripa i fler gärningar.

Mer information: www.tips.politiet.no

I Norge arbetar polisen på nätet på många sätt. Polisen har en tipslinje, nätpoliser och virtuella polisinsättningar på Facebook.

Norsk polis har en tipslinje på nätet dit vem som helst kan skicka meddelanden eller skärmdumpar av hatretorik på nätet. Polisen undersöker innehållet och försöker hitta den plattform där inlägget i fråga ursprungligen publicerades. När det ursprungliga inlägget har hittats försöker man identifiera avsändaren.

När man har identifierat och lokaliserat avsändaren skickas de från nätet sparade inläggen, andra uppgifter relaterade till inlägget och information om en eventuell misstänkt till polisen på den ort där denne bor. Polisen sätter sig in i ärendet, varefter det fattas beslut om det ska registreras en polisanmälan. Hos polisen kan ärendet behandlas som ett brottmål och föras vidare i straffprocessen. Men om tröskeln för registrering av en polisanmälan inte överskrids, kan man också inleda ett så kallat förebyggande arbete för att säkerställa att gärningsmannen inte upprepar sin gärning. Även i denna modell kontaktar man gärningsmannen för att informera om vad som var fel i dennes handling och ge instruktioner om hur denne ska agera annorlunda i framtiden.

4.9 Utbildning till berörda aktörer, Norge

Land: Norge

Verksamhet: Polisen utbildar berörda aktörer

Genomförare: Polisen

Varför detta är god praxis: Det är viktigt att sprida information om hatbrott till så många som möjligt av de olika aktörerna i samhället. Då blir det möjligt att också påverka den interna verksamheten i företag och gemenskaper och att ingripa i eventuella hatmotiverade gärningar.

I Norge utbildar polisen tillsammans med en organisation som heter Stop Hatprat lokala företag och gemenskaper om hatretorik och hatbrott. På utbildningarna behandlas brotten i sig och ges information om vart dessa kan anmälas och om vilken roll polisen har i arbetet mot hatretorik. Det viktigaste temat i utbildningen är dock vad företag och gemenskaper kan göra själva i sitt område för att minska och förhindra hatretorik.

Till regionernas utbildningar har man också bjudit in unga politiker för att de ska lära sig något nytt och för att ge dem information om hatretorik. Då lär de sig också att själva i sitt arbete tänka på detta tema och beakta det i sin verksamhet. Detta kan också ha en positiv inverkan på den allmänna diskussionskulturen.

Polisen anser att ju större viljan är att komma åt hatretoriken, desto fler olika aktörer bör involveras i arbetet mot det.

4.10 Nätpolisverksamhet, Norge

Land: Norge

Verksamhet: Online policing, Nätpolisverksamhet

Genomförare: Polisen

Varför detta är god praxis: Det är viktigt att polisen är synlig på nätet, eftersom medborgarna i allt högre grad är aktiva där. Polisens synlighet har en brottsförebyggande effekt.

Mer information: www.tips.politiet.no

Den norska polisen bedriver så kallad online policing, det vill säga nätpolisverksamhet. Alla 12 polisdistrikt i Norge har en egen virtuell polisstation på Facebook. Poliserna "patrullerar" på olika sociala mediekkanaler, där de ger polisens syn i diskussioner och ger medborgarna råd. Konstaplarna kan delta i offentliga diskussioner eller kommunicera personligen med människor vars beteende eller handlingar de vill ingripa i. Poliserna modererar också diskussioner på sina egna Facebooksidor.

Genom denna verksamhet är polisen också en synlig aktör på nätet. Polisens närvaro på webbplattformarna minskar det skadliga innehållet i diskussioner och leder till att människor tänker efter vad de skriver på kanalerna. Polisen kan också använda personlig kommunikation för att tillrättavisa personer som delar skadligt innehåll eller skriver något vars ton eller innehåll verkar vara olagligt. Man kan ingripa i beteende med låg tröskel och därmed förhindra att skadliga aktiviteter fortsätter.

Den nationella tjänsten NCIS i Norge utvecklar metoder för att bättre kunna "patrullera" på nätet (proactive online patrols). En av nätpatrullerna har som uppgift att förhindra hatretorik. I samband med nätpatrulleringen hittade poliserna flera exempel på hatretorik på olika Facebooksidor. Poliserna kontaktade dem som skrivit dessa och informerade dem om att deras inlägg var förbjuden hatretorik och att de kan ha konsekvenser. Många tog bort sina inlägg efter att poliserna uppmanat dem att göra det.

4.11 Utredningsgrupp för hatbrott, Sverige

Land: Sverige

Verksamhet: Utredningsgrupp för hatbrott

Genomförare: Polisen

Varför detta är god praxis: En enhet som fokuserar på hatbrott har den bästa och mest aktuella kunskapen om ämnet och kan utföra förundersökningar med hänsyn till allt som är relevant i ärendet.

Mer information: <https://polisen.se/en/victims-of-crime/hate-crime-victims/> och <https://polisen.se/utsatt-for-brott/olika-typer-av-brott/hatbrott/>

I Sverige finns utredningsgrupper som specialiserat sig på hatbrott i tre regioner: Stockholm, Göteborg och Malmö. Dessutom har varje polisområde poliser som är utbildade i hatbrott och som utreder hatbrott. Dessa kan också konsultera specialgrupperna i dessa frågor. Utredningsgrupperna behandlar straffbar hatretorik och andra hatbrott.

Poliser som specialiserat sig på hatbrott har utbildats vid polisskolan på en två veckors specialkurs med fokus på hatbrott. Utöver specialkursen ges utbildning om hatbrott till anställda på callcenter och poliser som arbetar i fältpatruller. Inom Sveriges polis har det ansetts vara mycket viktigt att de poliser som först behandlar ett ärende kan identifiera ett hatbrott och vet vad som ska beaktas av den som först möter en kund.

Hatbrottsenheternas verksamhet inleddes i Stockholm 2007. Sedan 2016 har Stockholm haft en regional grupp med 11 anställda. Grupperna i de övriga polisområdena är något mindre. Enheterna samarbetar också med aktörer från tredje sektorn för att hjälpa offer för hatbrott.

När en polisanmälan registreras är det den första patrullen som avgör om gärningen ska registreras som hatbrott. Därefter gör chefen en bedömning av anmälan och vidarebefordrar den till hatbrottsenheten. I enheten görs en ny bedömning utifrån anmälan, och om det verkar finnas ett hatmotiv i bakgrunden utreder enheten ärendet.

4.12 Utbildning om hatbrott för gruppleddare, Sverige

Land: Sverige

Verksamhet: Utbildning om hatbrott för gruppleddare

Genomförare: Polisen

Varför detta är god praxis: Utbildningen om hatbrott för dem som leder en utredningsgrupp är viktig med tanke på hela utredningskedjan, eftersom gruppleddarna går igenom alla polisanmälningar och ska kunna känna igen hatbrott.

I Sverige finns utredningsgrupper som specialiserat sig på hatbrott i tre regioner: Stockholm, Göteborg och Malmö. Dessutom har varje polisområde poliser som är utbildade i hatbrott och som utreder hatbrott. De kan också konsultera specialgrupperna i dessa frågor. Utredningsgrupperna för hatbrott behandlar straffbar hatretorik och andra hatbrott.

Förutom att utreda hatbrott ger enheterna utbildning om temat i sina områden. En av de viktigaste grupper som utbildas är gruppleddarna för utredningarna. Dessa utbildas årligen. Målsättningen med utbildningen är att gruppleddarna ska kunna identifiera ett hatbrott och därmed se till att brottet registreras och framöver behandlas som ett hatbrott. Utbildningen ges regelbundet för att gruppleddarna ska bevara sina kunskaper och för att praxisen ska förbli uppdaterad och vara densamma i alla områden.

Alla polisanmälningar går via gruppleddarna innan de utreds. Därför är det särskilt viktigt att just dessa personer får utbildning. Utbildningen säkerställer att gruppleddarna vid granskning av anmälningar kan avgöra vilka gärningar som ska registreras som hatbrott, om det inte gjorts tidigare. En registrering som hatbrott i sin tur säkerställer att anmälan behandlas som hatbrott under hela processen och att saken under förundersökningen beaktas med nödvändig noggrannhet.

4.13 Medling vid hatbrott, Storbritannien

Land: Storbritannien

Verksamhet: Medling vid hatbrott

Genomförare: Southwark Mediation Centre

Har genomförts: Sedan 2000

Varför detta är god praxis: Vid medling möts offret och gärningsmannen och kan diskutera till exempel föreställningar som ligger bakom attityder eller ideologier. Diskussionen och det att verksamheten är personlig ökar förståelsen för den andra och minskar hatet.

Mer information: <https://www.southwarkmediation.co.uk/>

I Southwarks medlingscenter har projektet Hate crimes pågått sedan 2000, och det har genomförts tillsammans med den lokala polisen. Projektet startade som ett tvåårigt pilotprojekt, men tack vare dess framgång pågår det fortfarande.

Syftet med medlingen vid hatbrott som projektet inledde är att åstadkomma en öppen diskussion mellan parterna i en gärning. Målet med processen är inte att hitta skyldiga utan att dela erfarenheter och åstadkomma sämja mellan parterna. I metoden uppmunttrar medlaren parterna till självrannsakan, vilket syftar till att skapa och upprätthålla ett bra förhållande mellan parterna. Medlaren använder modellen för att vägleda parterna mot en lösning som de själva identifierar och väljer och som de båda kan acceptera. När lösningen baserar sig på parternas egna utgångspunkter blir den mer bestående och lättare att förbinda sig till.

Projektet har varit framgångsrikt också på grund av att domstolsbehandlingar inte nödvändigtvis leder till önskat slutresultat utan till och med kan förvärra situationen. Genom medling kan problem lösas på ett kundorienterat sätt, och bästa möjliga slutresultat kan uppnås ur det enskilda fallets eller individens synvinkel. Även det att processen är lätt bidrar till att människor upplever att medlingsresultat fungerar bättre även för hatbrott. Åtgärderna i projektet har också gjort det möjligt att minska hatbrotten i området och samtidigt minska polisens arbete.

4.14 Utbildning för poliser om sexuella minoriteter och könsminoriteter, Kroatien

Land: Kroatien

Verksamhet: Utbildning för poliser om sexuella minoriteter och könsminoriteter

Genomförare: Human Rights House Zagreb

Varför detta är god praxis: Verksamheten visar att polisen kan arbeta effektivt tillsammans med aktörer i det civila samhället. Gemensamt arbete kan stärka kunskapsbasen både på allmän nivå och i samband med brottsutredningar. Det är också lättare att förebygga brott när arbetet kan riktas in rätt.

Mer information: <https://www.kucaljudskihprava.hr/en/2020/12/29/hate-crime-training-for-police-officers-held-in-november/>

Sedan 2011 har aktörer i det civila samhället utbildat poliser om hatbrott mot sexuella minoriteter och könsminoriteter. Syftet med denna verksamhet har varit att inleda en diskussion om det våld som personer som tillhör sexuella minoriteter och könsminoriteter upplever och om hur det skulle kunna hanteras. Utbildningarna har fokuserat på vad polisen kan göra för att förebygga sådant våld och på de uppgifter som polisen har i hanteringen av dessa frågor.

För närvarande är utbildningen två dagar lång och består av föreläsningar som hålls av olika aktörer. I utbildningen har man också inkluderat mycket diskussioner för att möjliggöra engagemang i frågan. Utbildningarna har ordnats gemensamt av aktörer inom det civila samhället och myndigheter, vilket är bra praxis när det gäller att öka dialogen och förbättra samarbetet. I utbildningen 2020 deltog representanter för åklagarmyndigheten. Antwerpenpolisens mångfaldsbyrå och terrorismenheten vid Kroatiens polisstyrelse. Bland de organisationer inom det civila samhället som deltog fanns representanter för stödtjänsten för brottsoffer och vittnen samt för Zagreb Pride.

Denna handlingsmodell visar hur det civila samhället kan hjälpa polisen att förhindra olika hatmotiverade brott och å andra sidan erbjuda hjälp vid utredning av dem. Aktörerna kan också erbjuda polisen sådan information om händelser och deras bakgrund som polisen inte annars skulle få via befintliga kanaler i gemenskaperna.

4.15 Aktionsdag mot hatretorik, Tyskland

Land: Tyskland

Verksamhet: Aktionsdag mot hatretorik

Genomförare: Bundeskriminalamt

Varför detta är god praxis: Det är viktigt att man offentliggör åtgärder och samtidigt ökar medborgarnas medvetenhet samt att åtgärder görs på ett enhetligt sätt i hela Europa.

Mer information: https://www.bka.de/DE/Presse/Listenseite_Pressemitteilungen/2019/Presse2019/191106_AktionstagHasspostings.html

Bundeskriminalamt är en riksomfattande centralorganisation inom Tysklands polisväsende och till dess uppgifter hör bland annat att sköta centraliserade aktiviteter och främja det internationella polissamarbetet. Organisationen utvecklar också brottsförebyggande metoder.

Sedan 2016 har den i Tyskland ordnat aktionsdagen Action Days to Combat Hate Postings i samarbete med lokala poliser och åklagare. Under dessa dagar utför polisen planerade husrannsakingar och förhör relaterade till straffbar hatretorik. Dagens aktiviteter genomförs tillsammans med det allmänna åklagarämbetet. Bundeskriminalamt samordnar åtgärderna på nationell nivå. Samma dag publicerar myndigheter och ministerier pressmeddelanden och ger information om aktionsdagen, också via sociala medier.

Syftet med dagen är inte att ta bort hatmeddelanden från Internetplattformar och stänga plattformar, utan att uppmärksamma medborgarna på att efterlevnaden av lagar också övervakas på Internet och att informera om hur detta görs. För att man ska kunna förhindra brott är det viktigt att allmänheten informeras om fenomenet hatretorik, om dess konsekvenser och om vilka åtgärder som vidtas för att förhindra det. Det är viktigt att medborgarna vet att polisen också övervakar nätet och dess olika plattformar.

År 2019 ordnades redan två aktionsdagar. I den första dagen deltog 13 delstater och i den andra 9. Under dagarna genomfördes i alla delstater razzior inriktade på brott som gäller hatretorik och som är under utredning. Under Tysklands ordförandeskap i Europeiska rådet 2020 tog landet initiativ till en gemensam europeisk aktionsdag.

4.16 Roze in Blauw, Nederländerna

Land: Nederländerna

Verksamhet: Enheten Roze in Blauw

Genomförare: Nederländernas polis

Har genomförts: Sedan 2002 i Amsterdam, 2015 i hela landet

Varför detta är god praxis: Gruppen utbildar poliser regelbundet vid polisskolan och polisrättningarna. Den sprider information hos polisen om sexuella minoriteter och könsminoriteter och om deras rättigheter samt fungerar som kontaktpersoner för medborgarna.

Mer information: <https://www.politie.nl/themas/roze-in-blauw.html>

Gruppen Roze in Blauw (eng. Pink in Blue), som är verksam inom den holländska polisen, inrättades för att säkerställa de sexuella minoriteternas och könsminoriteternas rättigheter inom polisen och bland kunderna. Gruppen har en nyckelroll inom den holländska polisen när det gäller att stärka jämställdhet och icke-diskriminering.

Enheten kan kontaktas via e-post, Facebook och Twitter, och dessutom har den ett telefonnummer som är tillgängligt dygnet runt. Syftet med de olika kontaktkanalerna är att göra det lättare för medborgarna att ta kontakt och att sänka tröskeln för kontakter. Telefonnumret är avsett för brådskande ärenden, men en polis som hör till gruppen kan nås dygnet runt.

Förutom dessa kontaktkanaler har varje polisrättning och den nationella enheten en egen Roze in Blauw-grupp och varje område sin egen kontaktperson. Till exempel i Amsterdam har dessutom varje polisstation en egen kontaktperson.

Roze i Blauw har fått beröm för sin öppenhet och för sitt arbete med att stärka de sexuella minoriteternas och könsminoriteternas ställning, vilket bland annat har ökat benägenheten att rapportera hatbrott. Roze in Blauw-grupperna arbetar i nära samarbete med lokala, nationella och internationella aktörer och upprätthåller relationer med andra liknande nätverk i Nederländerna och med liknande aktörer internationellt. Gruppens motto är Vi kan utreda bara det vi känner till.

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Sisäministeriö PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Inrikesministeriet PB 26, 00023 Statsrådet

www.intermin.fi